

LIETUVOS RADIOJO IR TELEVIZIJOS KOMISIJA

SPRENDIMAS DĖL TELEVIZIJOS PROGRAMOS „TVCI“ LAISVO PRIĖMIMO LAIKINO SUSTABDYMO

2017 m. rugsėjo 20 d. Nr. KS-83
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 3 punktu, 34¹ straipsnio 11 ir 12 dalimis ir 48 straipsnio 1 dalies 11 ir 17 punktais, atsižvelgdama į Lietuvos radijo ir televizijos komisijos (toliau – Komisija) 2017 m. birželio 20 d. televizijos programos patikrinimo aktą Nr. ST-89, įvertinusi Lietuvos kariuomenės kanceliarijos Lietuvos kariuomenės Strateginės komunikacijos departamento 2017 m. rugpjūčio 14 d. raštu Nr. VRS-34 „Dėl paskelbtos informacijos įvertinimo“ pateiktą televizijos programoje „TVCI“ 2017 m. birželio 10 d. transliuotoje programoje „Teisė žinoti“ paskelbtos viešosios informacijos analizę, Komisija nusprendžia:

1. Nustatyti, kad:

1.1. Lietuvos Respublikos teritorijoje rusų kalba yra retransliuojama televizijos programa „TVCI“. Europos Tarybos Europos audiovizualinės observatorijos administruojamoje Europoje transliuojamų televizijos programų transliuotojų ir užsakomųjų visuomenės informavimo audiovizualinėmis priemonėmis paslaugų teikėjų duomenų bazėje MAVISE nurodoma, kad televizijos programos „TVCI“ pilnas pavadinimas yra TV Centre International, šios programos transliuotojas – Rusijos Federacijoje įsisteigusi įmonė TV TSENTR, transliavimo licenciją išdavusi institucija – Federalinė ryšių ir informacinių technologijų priežiūros tarnyba (angl./rus. *Federal Service for Supervision of Communications Information Technology and Communications/Roskomnadzor (RKN)*). Televizijos programa „TVCI“ yra retransliuojama iš ne Europos Sąjungos valstybės narės, Europos ekonominės erdvės valstybės ar kitos Europos Tarybos konvencija dėl televizijos be sienų ratifikavusios Europos valstybės, t. y. Rusijos Federacijos.

1.2. televizijos programoje „TVCI“ 2017 m. birželio 10 d. buvo transliuota programa „Teisė žinoti“. Komisija, įvertinusi 2017 m. birželio 10 d. televizijos programoje „TVCI“ transliuotoje programoje „Teisė žinoti“ paskleistą viešąją informaciją ir Lietuvos kariuomenės kanceliarijos Lietuvos kariuomenės Strateginės komunikacijos departamento 2017 m. rugpjūčio 14 d. raštu Nr. VRS-34 „Dėl paskelbtos informacijos įvertinimo“ pateiktą šioje programoje paskelbtos viešosios informacijos analizę, nustatė, kad buvo paskelbta informacija, atitinkanti Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 3 punkte nustatytą visuomenės informavimo priemonėse draudžiamos skelbti informacijos kriterijų – programoje buvo kurstomas karas ir neapykanta, skleidžiama karo propaganda.

1.2.1. 2017 m. birželio 10 d. Lietuvos Respublikos teritorijoje retransliuojamoje televizijos programoje „TVCI“ programoje „Teisė žinoti“ programos dalyvio V. Žirinovskij išsakytuose teiginiuose „Iraną reikia sunaikinti“, „sunaikinti Izraelį“, „šiaurės Kaukazo padalinio kariai – įeiti į Ukrainos teritoriją“, „Ten, kur negalima susitarti – kabės rusų vėliava, tame tarpe ir Padniestrė, visa Ukraina“ buvo kurstomas karas ir tautinė neapykanta. Programos dalyvis teigė, kad izraeliečiai kursto JAV prezidentą D. Trumpą subombarduoti Iraną, daro prielaidas, kad Vakariai gali užpulti Rusiją, tačiau ji gali juos (Vakarai) sunaikinti, neva pasaulis tyli, kai Artimuosiuose Rytuose žūsta žmonės. Programos dalyvis taip pat teigė, kad, būdamas Rusijos prezidentu, būtų davęs įsakymą kariams įeiti į Ukrainos teritoriją, kad Ukraina – rusų žemė. Panaudojant propagandos „Kartojimo“, „Melo ir apgavystės“, „Naratyvo“ technikas, kurstoma nesantaika ir neapykanta tarp tautų, tautinių

bendrijų. Kuriant alternatyvius Rusijos Federacijos valdymo scenarijus, bandoma pripratinti piliečius prie minties, kad karas, paliesiantis Rusijos Federacijos piliečius, yra neišvengiamas. Stengiamasi įtikinti auditorijas, kad Ukrainos teritorija yra buvusi Sovietų Sąjungos dalis ir anksčiau ar vėliau taps Rusijos Federacijos dalimi. Taip pat įtikinti, kad Rytų Europos teritorijų okupacija po Antrojo pasaulinio karo buvo teisėta bei būtina ir kad dabartinės šalys turės gražinti teritorijas teisėtiems savininkams. Programa yra žalinga Lietuvos piliečiams, rusakalbei ir rusiškai suprantančiai auditorijai, kadangi manipuliuojama pateikiamais duomenimis, formuojama šališka nuomonė, tuo siekiant paveikti skirtingo amžiaus auditorijos suvokimą, nuomonę ir elgseną, naudingą Rusijai bei jos veiklos kryptims, siekiant savų geopolitinių interesų.

1.2.2. Lietuvos Respublikos Konstitucijos (toliau – Konstitucija) 25 straipsnyje įtvirtinta asmens teisė laisvai reikšti savo mintis ir įsitikinimus, tačiau ši teisė nėra absoliuti. Laisvė reikšti įsitikinimus, gauti ir skleisti informaciją negali būti ribojama kitaip, kaip tik įstatymu, jei tai būtina apsaugoti žmogaus sveikatai, garbei ir orumui, privačiam gyvenimui, dorovei ar ginti konstitucinei santvarkai (Konstitucijos 25 straipsnio 3 dalis), t. y. asmuo, kuris naudojasi teise skleisti informaciją, privalo laikytis įstatymų nustatytų apribojimų, nepiktnaudžiauti informacijos laisve, įgyvendindamas šią teisę, neturi varžyti kitų asmenų teisių. Pagal Konstituciją negalima nustatyti tokio teisinio reguliavimo, kuriuo įstatymais įtvirtinant informacijos laisvės įgyvendinimo garantijas būtų sudaromos prielaidos pažeisti kitas konstitucines vertybes, jų pusiausvyrą (Konstitucinio Teismo 1995 m. balandžio 20 d., 1996 m. gruodžio 19 d., 2002 m. spalio 23 d., 2004 m. sausio 26 d. nutarimai). Konstitucijos 25 straipsnio 4 dalies nuostata, kad laisvė reikšti įsitikinimus ir skleisti informaciją nesuderinama su nusikalstamais veiksmais – tautinės, rasinės ar socialinės neapykantos, prievartos ir diskriminacijos kurstymu, šmeižtu ir dezinformacija, reiškia, jog draudimas skleisti minėto turinio informaciją yra absoliutus. Taigi konstitucinė informacijos laisvės samprata neapima konstitucines vertybes iš esmės paneigiančios tariamos laisvės atlikti Konstitucijos 25 straipsnio 4 dalyje nurodytus nusikalstamus veiksmus – skleisti tokias mintis, pažiūras ir t. t., kuriomis kurstoma tautinė, rasinė, religinė ar socialinė neapykanta, prievarta bei diskriminacija, asmenys yra šmeižiami arba kitaip yra dezinformuojama visuomenė ar atskiri jos nariai (Konstitucinio Teismo 2005 m. liepos 8 d. nutarimas).

Europos Žmogaus Teisių Teismas, aiškindamas Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 10 straipsnio, įtvirtinančio teisę į saviraišką laisvę, apimančią tiek asmens teisę skleisti informaciją, tiek visuomenės teisę ją gauti, turinį, yra nurodęs, kad, kaip ir dauguma konvencijose įtvirtintų garantijų, saviraišką laisvė nėra absoliuti, ja besinaudojantys asmenys (tiek žurnalistai, tiek kiti asmenys) privalo elgtis sąžiningai „informacijos adresato“ atžvilgiu, siekti pateikti tikslią ir patikimą informaciją, laikytis etikos normų (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. vasario 27 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-50/2013; Europos žmogaus teisių teismo sprendimai bylose *Hertel v. Switzerland*, Nr. 25181/94, 1998 m. rugpjūčio 25 d. sprendimas, 46 pastraipa, *Steel and Morris v. United Kingdom*, Nr. 68416/01, 2005 m. vasario 15 d. sprendimas, 87 pastraipa; *Flux v. Moldova (No. 6)*, Nr. 22824/04, 2008 m. liepos 29 d. sprendimas, 26 pastraipa ir kt.).

Pagal Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 3 punktą draudžiama platinti informaciją, šmeižiančią, įžeidžiančią žmogų, žeminančią jo garbę ir orumą, ir informaciją, kurstančią tautinę neapykantą. Taigi šioje įstatymo normoje nustatytas Konstitucijos 25 straipsnyje ir Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 10 straipsnyje įtvirtintos saviraišką laisvės, kuri yra saugotina demokratinės visuomenės teisinė vertybė, ribojimas.

1.3. Televizijos programos „TVCI“ transliuotojas TV TSENTR, baigus tyrimą dėl Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 3 punkto pažeidimo programoje „Teisė žinoti“, transliuotoje 2017 m. birželio 10 d. televizijos programoje „TVCI“, Komisijos 2017 m. rugpjūčio 22 d. raštu Nr. S-598 buvo supažindintas su visa tyrimo medžiaga. Transliuotojui TV TSENTR buvo suteikta galimybė pateikti paaiškinimus. Transliuotojas TV TSENTR 2017 m. rugsėjo 6 d. raštu Nr. 17/050/1699 pateikė savo rašytinius paaiškinimus Komisijai. Komisija 2017 m. rugsėjo 12 d. raštu Nr. S-633 informavo transliuotoją TV TSENTR

apie Komisijos posėdžio vietą ir laiką. 2017 m. rugsėjo 20 d. posėdyje transliuotojo TV TSENTR atstovai pateikė žodinius paaiškinimus ir buvo Komisijos išklaustyti. Šių aplinkybių visuma suponuoja, kad prieš Komisijai priimant šį sprendimą, pažeidimu įtariamiesiems asmenims buvo suteikta galimybė pateikti paaiškinimus, susipažinti su tyrimo išvadomis.

2. Konstatuoti, kad:

2.1. šiame sprendime nustatytų faktinių ir teisinių aplinkybių visuma suponuoja, kad televizijos programoje „TVCI“ 2017 m. birželio 10 d. transliuotoje programoje „Teisė žinoti“ buvo platinama informacija, kurstanti tautinę nesantaiką. Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo 34¹ straipsnio 11 dalis ir 48 straipsnio 1 dalies 11 ir 17 punktai įgalina Komisiją priimti sprendimą laikinai sustabdyti televizijos programos „TVCI“ laisvą priėmimą Lietuvos Respublikoje.

2.2. įvertinus šio sprendimo 1.2.1 punkte nustatyto Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo pažeidimo pobūdį ir rimtumą, jo poveikį televizijos programoje „TVCI“ 2017 m. birželio 10 d. transliuotos programos „Teisė žinoti“ žiūrovams ir Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui, taip pat atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 3 punkto pažeidimas televizijos programoje „TVCI“ per kalendorinius metus nustatytas pakartotinai (Lietuvos radijo ir televizijos komisijos 2017 m. balandžio 5 d. sprendimas Nr. KS-41), yra pagrįsta ir proporcinga sustabdyti televizijos programos „TVCI“ laisvą priėmimą Lietuvos Respublikoje 6 mėnesiams nuo šio sprendimo įsigaliojimo dienos.

3. Įpareigoti:

3.1. Lietuvos Respublikos teritorijoje veiklą vykdančius retransliuotojus, taip pat kitus asmenis, teikiančius Lietuvos Respublikos vartotojams televizijos programų ir (ar) atskirų programų platinimo internete paslaugas ir platinančius televizijos programą „TVCI“, 6 mėnesiams nuo šio sprendimo įsigaliojimo dienos sustabdyti televizijos programos „TVCI“ retransliavimą (platinimą internete) Lietuvos Respublikos teritorijoje.

3.2. Lietuvos Respublikos teritorijoje veiklą vykdančius užsakomųjų visuomenės informavimo audiovizualinėmis priemonėmis paslaugų teikėjus, siūlančius savo kataloguose televizijos programos „TVCI“ programas, 6 mėnesiams nuo šio sprendimo įsigaliojimo dienos sustabdyti tokių katalogų priėmimą Lietuvos Respublikos teritorijoje.

3.2. Komisijos administracija:

3.2.1. šį sprendimą pateikti sankcionuoti Vilniaus apygardos administraciniam teismui.

3.2.2. ne vėliau kaip per 3 darbo dienas po Vilniaus apygardos administracinio teismo sankcijos gavimo paskelbti šį sprendimą Komisijos interneto svetainėje ir išsiųsti jį Lietuvos Respublikos teritorijoje veiklą vykdančioms retransliuotojoms, užsakomųjų visuomenės informavimo audiovizualinėmis priemonėmis paslaugų teikėjams ir kitiems asmenims, teikiančioms Lietuvos Respublikos vartotojams televizijos programų ir (ar) atskirų programų platinimo internete paslaugas.

3.2.3. išsiųsti šį sprendimą televizijos programos „TVCI“ transliuotojui TV TSENTR.

4. Nustatyti, kad šis sprendimas, gavus Vilniaus apygardos administracinio teismo sankciją, įsigalioja jo paskelbimo Komisijos interneto svetainėje diena.

5. Išaiškinti, kad šis sprendimas per 30 dienų nuo įsigaliojimo dienos gali būti skundžiamas Vilniaus apygardos administraciniam teismui.

Pirmininkas

Edmundas Vaitekūnas